

Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei 2002 – 2006

Dr. NAGY GYULA – Dr. VARGA LAJOS
Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

A dohánytermesztéshez a termesztők számára a termőterület nagyságától függetlenül megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező fajta szükséges. Ezt az igényt az AGROPORT-D Kft. (korábban AGROTAB Kft.) nemesítői munkájával igyekszik kielégíteni.

Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben. Ezt részben a korábbi években, részben a napjainkban folyó intenzív nemesítői munka teszi lehetővé.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, mely hosszú és következetes munkát igényel. A folyamatos nemesítői munkát szükségessé teszi a kórokozó populáció összetételének, másrészt a dohánytermesztés körülményeinek változása.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy a termesztők és a gyártók által elvárt és kívánatosnak tartott valamennyi tulajdonság egy adott fajtába történő optimális szintű beépítése – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit már számos kiadványban, bemutatón, üzemi kísérletben ismertettük. A fajták összehasonlító vizsgálatának paramétereiről, értékeléséről az elmúlt évben a saját és a MADOSZ honlapján jelentettünk meg adatokat.

Jelen munkánkban a virginia típusú államilag elismert fajtáinkkal és egy fajtajelölttel végzett kisparcellás, módszeres kísérletünk 2006. évi eredményeiről számolunk be. A fajták eredményeinek jobb összehasonlíthatósága és értelmezhetősége érdekében a 2002-2005. évek adatait is közöljük.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja meszet a szántott rétegben nem tartalmaz, közepesen savanyú. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az AL- P_2O_5 és az AL- K_2O tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utal. A kísérleti területen évente talajvizsgálatot végeztünk, és a pótlendő tápanyagmennyiségeket e vizsgálatok eredményeire alapozva határoztuk meg.

A 2002-2005 között felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-30 kg/ha, P_2O_5 : 0 kg/ha, K_2O : 150-180 kg/ha. 2006-ban, hasonlóan a korábbi évekhez, csak nitrogén és kálium került kijuttatásra: N: 40 kg/ha, P_2O_5 : 0 kg/ha, K_2O : 160 kg/ha.

A területen 2006-ban technikai problémák miatt csak 1 alkalommal, kissé megkésve tudtunk „felfrissítő” öntözést végezni, mintegy 10-20 mm vizet kijuttatva, bár erre többször lett volna szükség.

A kisparcellás kísérleteket négy ismétlésben, 50 töves parcellákon állítottuk be, valamennyi általunk nemesített, államilag elismert virginia fajtával (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 18, Hevesi 19) és egy fajtajelölttel (Hevesi 20).

A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 4 alkalommal végeztük. Az összes letört anyag szárítása egy szárítóban történt, a szárítási rezsimet az átlaghoz igazítva.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

A 2006. évi adatok értékelésekor figyelembe kell venni, hogy július, szeptember és október az átlagosnál kevésbé csapadékos volt, és részben emiatt, illetve a szántóföldi kiültetést követő hűvösebb periódus miatt a növények fejlődése és érése az átlagos években elvárhatóhoz képest kb. 1 hónapot késett.

A kísérleti területen 2006-ban a burgonya y vírus nem károsított.

A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatokba rendezve közöljük, szöveges értékelés nélkül. A gyakorlat számára érdekes adatokból összesen öt táblázatot készítettünk, melyek közül háromban az elmúlt évek kísérleti eredményeit is közöljük. Ezek információt szolgáltatnak virginia típusú fajtáink száraz- és zöldsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2. táblázat) és burgonya y vírus fertőzöttségről (3. táblázat). A 4. és az 5. táblázat virginia típusú fajtáink betegség ellenállóságáról és főbb agronómiai tulajdonságairól tájékoztat, a korábbi évek vizsgálati eredményei figyelembe vételével.

1. táblázat A virginia típusú fajták zöld és szárazsúly adatainak alakulása, Debrecen-Pallag, 2002-2006

Fajta	Termésátlagok zöld/szárazsúly (t/ha)				
	2002	2003	2004	2005**	2006
Hevesi 9	21,9 / 3,5	18,8 / 3,3	15,2 / 2,8	14,3	18,9 / 4,4
Hevesi 17	24,1 / 3,6	19,4 / 3,4	17,6 / 2,9	13,0	17,9 / 3,9
Hevesi 18	24,9 / 3,9	20,6 / 3,6	18,0 / 2,9	15,5	19,3 / 3,7
Hevesi 19	24,4 / 3,7	21,0 / 3,5	18,0 / 3,1	14,3	21,7 / 4,2
Hevesi 20*	-	-	15,6 / 2,8	12,6	20,8 / 4,8

* Fajtajelölt

** Zöldsúly adatok (erősen talajfoltos területen, csak tájékoztató adatok)

2. táblázat A virginia típusú fajták termelői minősége, Debrecen- Pallag, 2002-2006

Fajta	Bv+B1 osztály aránya %				
	2002	2003	2004	2005	2006
Hevesi 9	79,4	75,8	84,4	96,4	57,0
Hevesi 17	75,5	59,6	85,9	84,4	66,8
Hevesi 18	86,8	64,2	80,8	76,9	59,0
Hevesi 19	81,7	89,8	84,5	84,9	68,9
Hevesi 20*	-	-	84,4	79,7	64,2

* Fajtajelölt

3. táblázat A virginia típusú fajták PVY fertőzöttségének alakulása, Debrecen-Pallag, 2002-2006

Fajta	A fajták burgonya y vírussal való fertőzöttsége (%)				
	2002	2003	2004	2005	2006
V.Delcrest*	46,2	13,50	81,2	24,3	0,0
Hevesi 9	4,3	0	5,8	0,5	0,0
Hevesi 17	3,3	0	0,5	1,0	0,0
Hevesi 18	1,9	0	5,2	0	0,0
Hevesi 19	0,5	0	2,3	0	0,0
Hevesi 20**	-	-	5,6	0	0,0

* PVY-nal szemben fogékony kontroll

** Fajtajelölt

4. táblázat A virginia típusú dohányfajták betegségellenállóságának összefoglalása

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	<i>burgonya y vírus</i>	<i>dohány mozaik vírus</i>	<i>fekete gyökér-rothadás</i>	<i>alternária</i>	<i>peronosz-póra</i>
Hevesi 9	jó	fogékony	jó	közepes	közepes
Hevesi 17	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 18	nagyon jó	fogékony	jó	jó	közepes
Hevesi 19	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 20*	jó	nagyon jó	közepes	közepes	közepes

* Fajtajelölt

5. táblázat A virginia típusú dohányfajták főbb agronómiai tulajdonságainak összefoglalása

Fajta	Érési idő	Talajigény	N igény	Száríthatóság
Hevesi 9	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 17	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Mérsékelt közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Hevesi 18	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Mérsékelt közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Hevesi 19	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 20*	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik

* Fajtajelölt

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerzők e közleményükben négy államilag elismert virginia típusú dohányfajta (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 18, Hevesi 19) és egy fajtajelölt (Hevesi 20) kisparcellás összehasonlító vizsgálatának 2006. évi eredményeit közlik táblázatokba rendezve, a korábbi évek adataival együtt.

RESULTS OF COMPARATIVE STUDIES ON AIR-CURED TYPE TOBACCO VARIETIES 2002 – 2006

GYULA NAGY – LAJOS VARGA
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

In this publication the authors review the results of the comparative small plot trial in 2006, involved four registered flue-cured type tobacco varieties (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 18, Hevesi 19) and one variety candidate (Hevesi 20). The results are arranged in tabular form with the results of previous years.